

Årsrapport 2024

Kulturnämnden

Stadsrevisionen

Årsrapport kulturnämnden - 2024

Framtagen av Stadsrevisionen i Helsingborgs stad

Datum: 2025-03-25

Diarienummer: 30/2024

Kontakt: stadsrevisionen@helsingborg.se

Omslagsfoto: Dunkers Kulturhus från huvudentrésidan

Fotograf: Johanna Enochsson

Innehåll

Samlad bedömning	4
Inledning	5
Syfte och revisionsfrågor, avgränsning	5
Revisionskriterier	6
Metoder	6
Resultat av granskningen.....	7
Verksamhet och ekonomi.....	7
Uppdrag, inriktning	7
Mål.....	8
Ekonomiska mål	8
Övrig genomförd granskning	9
Bedömning.....	10
Styrning och intern kontroll.....	11
Riskanalys och intern kontrollplan	11
Övriga genomförda granskningar	12
Bedömning.....	13

Bilagor

Bilaga 1 - Sammanställning över fördjupade granskningar

Samlad bedömning

De förtroendevalda revisorerna i grupp 2 har i sin revisionsplan 2024 beslutat att genomföra en grundläggande granskning av kulturnämnden. Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet enligt fullmäktiges mål, beslut och uppdrag samt om nämnden har en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till verksamhetens mål, regler och föreskrifter.

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån stadsrevisionens granskningar av nämnden 2024.

Verksamhet och ekonomi

Vår samlade bedömning är att kulturnämnden i allt väsentligt bedriver en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet i enlighet med ägarens mål och direktiv.

Vi baserar bedömningen på att nämnden i enlighet med stadens anvisningar har lämnat en analys av nämndens uppdrag och inriktning i årsbokslutet. Vi bedömer dock att nämnden i högre grad kan visa på vad olika insatser resulterat i samt vilka förbättringsområden som finns. Nämnden bedömer att de kommer att nå sitt mål som har slutdatum våren 2026 och resultatet uppvisar en positiv trend.

Vidare grundar vi vår bedömning på att nämnden visar ett positivt driftresultat. Nämndens investeringar är dock högre än beslutad investeringsbudget, och sammantaget visar det att nämnden använt mer än sina tilldelade resurser för att genomföra sitt uppdrag.

Styrning och intern kontroll

Vår samlade bedömning är att kulturnämnden delvis har en tillräcklig intern kontroll för att leva upp till bolagets mål, beslut och föreskrifter.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden bedriver ett arbete med sin interna kontroll med fokus på identifierade risker. Vi bedömer dock att nämnden i högre utsträckning bör vara delaktig i processen vid framtagande av riskanalys. Nämnden bör också få information om vilka åtgärder som planerats för de processer som visat avvikelser.

Utifrån årets granskningar bedömer vi att den interna kontrollen behöver stärkas så att den utgör en mer integrerad del av verksamhetsstyrningen och genomsyrar hela verksamheten. Årets granskningar visar på brister inom olika processer som behöver systematiseras i högre grad. Av nämndens utfall i den interna kontrollplanen bedöms risker kännbara i år som även fanns med föregående år, vilket visar på att styrningen behöver stärkas.

Inledning

Revisorerna ska enligt kommunallagen pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen inom styrelse och nämnder är tillräcklig.

Kommunstyrelse, nämnder och beredningar ska bedriva verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag, beslut och riktlinjer samt lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Därtill ska styrelse, nämnder och beredningar tillse att det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner samt en struktur och organisation för arbetet.

För att fullgöra uppdraget bör system och rutiner för ledning, uppföljning, kontroll och rapportering av verksamheten finnas. En bristfällig styrning och kontroll kan riskera att verksamheten inte bedrivs och utvecklas på avsett sätt i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag.

Den grundläggande granskningen genomförs årligen och omfattar en granskning av måloppfyllelse samt granskning av styrning och intern kontroll. Granskningen utgör en grund för de bedömningar och uttalande som revisorerna avger i revisionsberättelsen.

Granskningen utförs av revisionskontoret på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i revisorsgrupp 2. Uppdraget ingår i revisionsplanen för 2024.

Syfte och revisionsfrågor, avgränsning

Syftet med granskningen är att bedöma om nämnden bedrivit en ändamålsenlig och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande verksamhet enligt fullmäktiges mål, beslut och uppdrag samt om nämnden haft en tillräcklig styrning och intern kontroll för att leva upp till verksamhetens mål, regler och föreskrifter.

Granskningen har också syftat till att genom strukturerade dialogmöten med nämndens presidium, lyfta fram nämndledamöternas roll och ansvar för väsentliga styrprocesser inom sina ansvarsområden.

Den grundläggande granskningen omfattar följande revisionsfrågor;

- Vidtar nämnden tillräckliga åtgärder för att uppnå fastställda mål avseende verksamhet och ekonomi?
- Säkerställer nämnden att styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig?

Utöver ovan har särskild granskning genomförts inom ramen för den grundläggande granskningen. För 2024 avser det följande områden:

- Redogörelse över nämndens arbete med innovation i enlighet med fullmäktiges inriktning
- Uppföljning av granskning av inköp och upphandling (2022)
- Uppföljning av tidigare granskning avseende förtroendekänsliga poster.

Granskningen avser kulturnämnden.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna för den grundläggande granskningen är bland annat:

- Kommunallagens 6 kap §1 och §6
- Nämndens reglemente
- Relevanta styrdokument och fullmäktiges mål och beslut som berör nämnden

Metoder

Granskningen har skett genom dokumentstudier av plan för mål och ekonomi, verksamhetsplaner, internbudget, dokumenterad riskanalys, plan för uppföljning av intern kontroll, årsresultat av uppföljning av intern kontroll, uppföljningar av ekonomi och verksamhet (ekonomirapporter, delårsrapport, årsredovisning) samt protokoll och underliggande handlingar. Granskningen har även innefattat intervjuer med tjänstepersoner med särskilt ansvar för förvaltningens processer som rör mål, intern kontroll och ekonomi. Dialogmöte har genomförts med nämndens presidium samt kulturdirektör under hösten 2024.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

Resultat av granskningen

Nedan redovisas resultat utifrån revisionsfrågorna som berör området verksamhet och ekonomi samt styrning och intern kontroll.

Verksamhet och ekonomi

Uppdrag, inriktning

Nämnden ska följa stadens inriktningar för att Helsingborg ska;

- öka innovationskraften för att säkra en effektiv välfärd,
- upplevas tryggt och vara säkert,
- ha en hög sysselsättning där fler kommer i arbete och
- vara en stad med hög livskvalitet som siktar på klimatneutralitet 2030.

Kulturnämndens **uppdrag** är att utveckla och främja kulturupplevelser, kunskap och bildning som bidrar till nya insikter, reflektion och god livskvalitet.

Nämndens **inriktning** är att i samverkan med andra aktörer utveckla kulturens roll och tillgänglighet i hela Helsingborg, i staden såväl som på landsbygden. Vi bedriver verksamhet som möter behoven av kultur, kunskap och bildning hos besökare, deltagare, utövare och initiativtagare. Detta med särskilt fokus på barn och unga.

Nämnden har i sitt årsbokslut med en analys över genomförda insatser vilket är i linje med inriktningen. Analysen består till största del av en beskrivning över vilka aktiviteter som gjorts under året. Det framgår inte av analysen vad olika aktiviteter eller åtgärder resulterat i eller vad som skulle kunnat göras i stället. När det gäller vad nämnden kommer att göra framöver för att utveckla sitt arbete i enlighet med inriktningen, redogörs för aktivt arbete och nätverkande för samverkan, strukturförändringar för ökad professionalism, uppföljning och likabehandling samt att öka det regionala deltagandet.

Enligt kulturnämndens inriktning ska verksamheten bedrivas med särskilt fokus på barn och unga. Av nämndens nyckeltal, som utgör grund för uppföljningen av inriktningen, framgår att antalet verksamhetsbesök för denna grupp har minskat i flera verksamheter. Exempelvis har andelen verksamhetsbesök på Dunkers Kulturhus minskat från 34 % (2023) till 27 % för 2024. Även om antalet verksamhetsbesök på Dunkers ökat totalt, så innebär detta att antalet besök av barn och unga har minskat med ca 2 000 besök. Även på Fredriksdal har gruppens verksamhetsbesök minskat. Där är andelen besökare som är barn och unga 27 % både 2023 och 2024. Samtidigt har totala antalet besökare minskat med knappt 17 000 besök, vilket medför att

antalet besök av barn och unga har minskat med 4 500 besök. Det framgår inte någon orsak till förändringarna i nämndens analys av inriktningen.

I nämndens årsbokslut framgår ingen utvärdering utifrån hur stadens inriktningar har uppnåtts.

Mål

Nämndens mål

- Antalet inskrivna elever vid Helsingborgs kulturskola ska öka

Nämnden uppger att målet kommer att uppnås. Målet sattes under våren 2023 med att antalet elever skulle öka från utgångsvärde 1600 till 2000 under vårterminen 2026. Under året har antalet elever ökat med 13%, från 1709 vid föregående årsskifte till 1930 elever per den 31 december 2024. Nämnden har i båda prognoserna som lämnats under året, vid DR1 och DR2, angett att bedömningen är att målet kommer att uppnås.

Kulturnämnden har inte fått några specifika **uppdrag från kommunfullmäktige** under 2024.

Ekonomiska mål

Kulturnämnden har fått en ekonomisk tilldelning på 221,8 mnkr för 2024. Nämnden visar för året ett resultat på 0,1 mnkr.

Prognosen har under året legat på +2,5 mnkr vid delårsrapporten efter april och på +3 mnkr vid delårsrapporten efter augusti månad. I den senaste delårsrapporten framkom att det prognosticerade överskottet beror på att kostnader för den nya stadshistoriska utställningen som har budgeterats som driftskostnader, senare bedömts ska hanteras som en investering. Bedömningen gjordes efter diskussion med stadsledningsförvaltningens ekonomiavdelning,

Vid årsbokslutet är resultatet nästan 3 mnkr lägre än vid prognosen per augusti 2024. Orsaken till detta anger nämnden dels vara att gjorda investeringar i stadsbiblioteket behöver skrivas ned då biblioteket kommer att byggas om helt från och med 2025. Totalt uppgår nedskrivningen till 3,2 mnkr. I samspråk med stadsledningsförvaltningen har beslut fattats om att hälften (1,6 mnkr) ska tas som kostnad under 2024 och hälften under 2025.

Den andra större posten som nämnden hänvisar till är en kostnad för utbetalda kulturstöd på 0,7 mnkr som beslutades under 2023 och därmed borde belastat det året. Denna post identifierades först efter att delårsbokslutet per augusti upprättats.

Personalomsättningen på ekonomiavdelningen har varit hög under året, vilket resulterat i att det saknats kontinuitet och det har framkommit vissa brister i den interna kontrollen exempelvis att processer är personberoende. Förvaltningen uppger att den ansträngda personalsituationen även har inneburit att det varit svårt att hinna med alla moment i bokslutsarbetet, vilket medför att de olika avdelningarnas resultat i årsbokslutet inte stämmer med stadens redovisning. Däremot stämmer nämndens årsbokslut på totalen med stadens redovisning.

Nämnden överskrider sin investeringsbudget med ca 7 mnkr. Det beror framför allt på att den nya stadshistoriska utställningen i högre omfattning än budgeterat, skulle redovisas som en investering (-2,3 mnkr), men även att kostnaderna för utställningen överstiger budget, på grund av ökade priser (-1,7 mnkr). Därutöver har nämnden inom ramen för mål och ekonomi 2024 inte erhållit de 3 mnkr för inventarier inom hela staden som nämnden normalt erhåller årligen och som finns med i den långsiktiga planperioden 2023–2029 i föregående års mål och ekonomi.

Nämnden får redovisning utifrån den ekonomiska uppföljningen tre gånger om året, vid tertial 1, tertial 2 och vid årsbokslut. Nämnden har inte tagit några särskilda beslut om åtgärder för att nå en ekonomi i balans.

Övrig genomförd granskning

Redogörelse över nämndens arbete med innovation

Helsingborgs stad har en övergripande inriktning som innebär att staden ska öka innovationskraften för att säkra en effektiv välfärd.

Inom nämndens verksamhet genomförs olika insatser kopplat till innovation och medarbetare deltar i innovationsnätverk. Kulturnämndens verksamhet handlar till en del om att ge stöd till andra organisationer, inom ramen för detta arbete krävs ofta innovativa lösningar.

Utifrån erfarenheterna från H22 och innovationsarbetet som drevs då, konstaterar nämnden att det är viktigt att koppla innovationsinitiativen till ledningen. I annat fall riskerar innovationsarbetet att ta mer energi och resurser än vad det ger i form av bättre resultat och även att arbetet sker på bekostnad av nämndens kärnuppdrag.

Exempel på innovationsinitiativ som nämnden initierat men som sker i samverkan med flera andra förvaltningar i staden är ett samarbete om att implementera konst och kultur i samband med planeringen av den nya stadsdelen Östra Ramlösa.

Nämnden är även involverade i ett EU-finansierat innovationsprojekt.

I bokslutet har det inte skett någon formell utvärdering av stadens inriktning.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att verksamheten i **allt väsentligt** har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi baserar bedömningen på att nämnden i enlighet med stadens anvisningar har lämnat en analys av nämndens uppdrag och inriktning i årsbokslutet. Här ingår vilka olika aktiviteter som genomförts, men det framgår inte lika tydligt vilka förflyttningar som nämnden gjort under året. Vi bedömer att nämnden i högre grad kan analysera och visa på vad olika insatser har gett för resultat, samt vilka förbättringsområden som finns där nämnden ytterligare kan stärka sitt arbete i enlighet med inriktningen.

Nämnden bedömer att de kommer att nå sitt mål som har slutdatum våren 2026. Resultatet i år uppvisar en positiv trend för att målet ska kunna nås inom uppsatt målperiod.

Vidare grundar vi vår bedömning på att nämnden visar ett positivt driftresultat. Vi konstaterar dock att nämndens investeringar för året är högre än beslutad investeringsbudget. Sammantaget visar det att nämnden använt mer än sina tilldelade resurser för att genomföra sitt uppdrag. Vi vill betona att nämnden behöver säkerställa en bättre ekonomistyrning och uppföljning av såväl drift- som investeringsredovisningen.

Styrning och intern kontroll

Risikanalys och intern kontrollplan

I stadens reglemente för intern kontroll tydliggörs ansvaret för den interna kontrollen. Styrelsen har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom sitt verksamhetsområde och ska upprätta en särskild plan för uppföljning av den interna kontrollen.

Kulturnämnden beslutade om en plan för intern kontroll för 2024 vid sitt sammanträde den 16 november 2023. Planen hade föregåtts av en riskanalys som genomfördes på förvaltningen och som huvudsakligen utgick från föregående års interna kontrollplan. Riskanalys inför planen 2025 har genomförts på motsvarande sätt. Nämndens ledamöter har inte deltagit i riskanalysarbetet som ligger till grund för den plan för uppföljning av intern kontroll som antas. Det finns en ambition på förvaltningen att förbättra arbetet med intern kontroll, men utifrån de förutsättningar och personalutmaningar som funnits under 2024 har det inte möjliggjorts.

Personalomsättningen på ekonomiavdelningen har varit hög under året, vilket resulterat i att det saknats kontinuitet. Vidare har det framkommit brister, exempelvis att processer är personberoende och att dokumenterade rutinbeskrivningar för väsentliga styr- och ekonomiprocesser i hög grad saknas. I anslutning till det arbete som gjorts under året för att stärka ekonomiprocesserna har fler utvecklingsområden identifierats, exempelvis strukturen på nämndens kodplan och behov av en löpande uppföljning gentemot verksamheterna där inte enbart ekonomi ingår utan även områden som HR, strategi och arbetet utifrån nämndens mål och inriktning.

En orsak till att investeringsbudgeten inte kunde hållas under året var att priserna och därmed kostnaderna ökade utöver den beslutade budgeten för den nya stadshistoriska utställningen. Detta rapporterades inte omgående till ekonomiavdelningen.

Rapportering och uppföljning

Resultatet av uppföljningen av den interna kontrollen, med utgångspunkt från antagen plan, ska enligt reglementet för intern kontroll rapporteras skriftligen till nämnden minst en gång per år. Vi noterar att nämnden får redovisning vid ett tillfälle per år.

Årsresultatet av uppföljning av den interna kontrollen för 2024 redovisades vid nämndens sammanträde den 13 februari 2025.

Vad gäller resultatet av den interna kontrolluppföljningen för 2024 visar redovisningen att två av åtta granskningspunkter bedömdes som kännbara. Övriga bedömdes som försumbara eller lindriga. Det framgår inte några tydliga åtgärder i de redovisade tabellerna för att stärka processerna. I löptexten anges dock att för merparten av

granskningarna sker fortlöpande arbete (de med kännbara resultat) alternativt att en uppföljning ska göras av att den dokumenterade processen efterlevs.

Nämnden har inte enligt protokollen fått någon återrapportering av vidtagna åtgärder för brister som noterades i 2023 års IK-uppföljning. Vid vår dialog med förvaltningen redovisas att vissa åtgärder vidtagits avseende bristerna som identifierades i föregående års uppföljning, dock har inte önskad effekt uppnåtts inom alla områden. Exempelvis har inte antalet inköpare inom förvaltningen minskats och inom områdena representation och belastningsregister krävs fortsatta insatser för att säkerställa förstärkta åtgärder för uppmärksammade brister.

Övriga genomförda granskningar

Stadens hantering av statsbidrag

Den fördjupade granskningen av stadens hantering av statsbidrag under året visade att nämnden delvis hade en tillräcklig intern kontroll inom området. Utvecklingsområden som identifierades var att stärka samordning, kontroll och uppföljning samt enhetlig hantering av statsbidrag i redovisningen. Det saknades även riktlinjer för hur processen med statsbidrag skulle hanteras. En sammanfattning av granskningen framgår i bilaga 1.

Uppföljning av granskning av inköp och upphandling (2022)

2022 gjorde stadsrevisionen en granskning avseende inköp och upphandling där merparten av stadens nämnder ingick. Avseende kulturnämnden visade granskningen att det fanns en organisation för inköpsfrågor, att avtalstrohet följdes upp löpande men stickprov visade att det fanns utvecklingsområden. En uppföljning av granskningen har gjorts som visar att organisationen är oförändrad jämfört med när granskningen gjordes. Nämnden har inte några skriftliga rutiner för avtalstrohet, avtalsuppföljning eller direktupphandling, men har beskrivit hur dessa moment utförs: Avtalstrohet följs upp varje månad, avtalsuppföljning ska göras av respektive avtalsägare och direktupphandlingar ska genomföras av utsedda direktupphandlare, antingen i direktupphandlingsverktyget eller på särskild blankett.

Vi ser dock att avtalstrohet fanns med i nämndens interna kontrollplan för såväl 2024 som 2025 vilket visar på att nämnden fortsatt ser området som ett riskområde. Vid uppföljningen för 2024 bedömdes resultatet som kännbart. Av redovisningen framgår att det finns avvikelser i samtliga verksamheter och att förvaltningen har en avtalstrohet på 77,4%. Förvaltningen har ett pågående arbete tillsammans med stadens inköpsenhet för att utveckla denna process.

Uppföljning avseende förtroendekänsliga poster

Under 2023 gjorde vi en kontroll av nämndens hantering av förtroendekänsliga poster inom ramen för den grundläggande granskningen. Granskningen visade att nämnden behövde säkerställa att all formalia är korrekt vid hantering av dessa poster. Även utfallet av motsvarande granskningspunkt i nämndens interna kontrollplan 2023 visade på liknande utfall.

Vi har med anledning av detta gjort en uppföljning av nämndens hantering av förtroendekänsliga poster. I den har vi tagit totalt 32 stickprov. Granskningen visar att en tredjedel av stickproven har avvikelser i förhållande till stadens representationsreglemente/nämndens riktlinjer för representation.

I nämndens egen uppföljning av området inom ramen för sin interna kontrollplan bedöms resultatet för 2024 som lindrigt, det framgår dock att det förekommer avvikelser som är direkta avsteg från riktlinjerna vilket medför att åtgärder behöver vidtas.

Bedömning

Vår samlade bedömning är att nämndens styrning och interna kontroll **delvis** har varit tillräcklig.

Vi grundar vår bedömning på att nämnden följer stadens reglemente för intern kontroll vad gäller upprättande av intern kontrollplan och uppföljning av densamma. Dock bedömer vi att nämnden behöver stärka sitt arbete med intern kontroll och riskanalys så att det genomsyrar hela verksamheten och i högre grad utgör en integrerad del av den löpande verksamhetsstyrningen under året. Det synliggörs även i de brister som identifierats i vissa av nämndens ekonomiprocesser vad gäller exempelvis projektstyrning och systemkunskap. I likhet med föregående år bedömer vi även att nämnden i högre utsträckning bör vara delaktig i processen vid framtagande av riskanalys som ligger till grund för den plan som antas.

Nämndens egen uppföljning av den interna kontrollen visar på brister inom avtalstrohet och belastningsregister. Att det är samma brister som identifierats och bedömts som kännbara även under tidigare år visar på att styrningen behöver stärkas ytterligare. Efter vår genomförda uppföljning av inköp och upphandling bedömer vi att nämnden fortsatt behöver stärka sitt arbete för att säkerställa att lagar och riktlinjer följs.

Utifrån att årets investeringsbudget har överskridits behöver nämnden säkerställa att det finns en tillräcklig intern kontroll och ekonomistyrning av projekt som bedrivs inom nämndens verksamhetsområde. Även vår fördjupade granskning avseende nämndens hantering av statsbidrag visade på brister i den interna kontrollen. Den samlade bedömningen visar att nämnden behöver stärka kontroll och uppföljning och ta fram riktlinjer för området.

Utifrån uppföljning av förtroendekänsliga poster gör vi bedömningen att nämnden delvis har säkerställt en tillräcklig intern kontroll. Vår granskning visar fortsatt på avvikelser, trots att förvaltningen infört extra kontrolltest på berörda konton. Avvikelser i hanteringen av representation framgår även av nämndens egen interna kontrolluppföljning.

Bilaga 1

Fördjupade granskningar 2024

De fördjupade granskningar som genomförts under 2024 finns tillgängliga att ta del av i sin helhet på stadsrevisionens hemsida: <https://helsingborg.se/stadsrevisionen>.

Stadens hantering av statsbidrag

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av stadens hantering av statsbidrag. En av nämnderna som ingick i granskningen var kulturnämnden. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och övriga berörda nämnder säkerställt att den interna kontrollen för hantering och redovisning av statsbidrag är tillräcklig.

Vår sammanfattande bedömning är att nämnderna delvis säkerställt att den interna kontrollen för statsbidrag är tillräcklig. I granskningen har framkommit att det finns förbättringsområden. När det gäller kulturnämnden avser det bland annat att ta fram riktlinjer som tydliggör hanteringen av statsbidrag inom nämndens ansvarsområde och att utveckla samordning, kontroll och uppföljning. Vidare bör statsbidragen hanteras enhetligt i redovisningen och analys av erhållna bidrag bör ske för att minska risken att de blir kostnadsdrivande och inte är i linje med nämndens mål och prioriteringar för verksamheten.